

EL LLIBRE DE LA IAIA TONETA

✿ i altres xorrades
del twister

EL LLIBRE DE LA IAIA TONETA

 i altres xorrades
del twister

© 2016, laia Toneta
© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Fanbooks, Av. Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona
© de les il·lustracions: 2016, Àlex Roca

Maquetació: Emma Camacho

Primera edició: març del 2016

www.fanbooks.cat

Dipòsit legal: B. 1.424-2016
ISBN: 978-84-16297-75-7

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Índex

Jo sóc la iaia	6
El delinqüent	10
Coses que sempre porto al bolso	16
Moviments bancaris	20
Coses que has de saber de l'internet	28
La visita	35
Les tribus urbanes	42
Un bonic dia de platja	46
Anar de vacances	52
El tècnic	56
Els superhéroes	64
El fantasma	68
Ca la iaia Toneta	76
La vella i la bèstia	80
Els 12 insults carinyosos de la iaia Toneta	87
La memòria	90
Tipus d'avis i iaies	96
La gran nevada	100
Els regals de Nadal	108
Les rebaixes del 74	112
L'armari de la iaia Toneta	120
La boda	126
La meva família	134
Doctora Toneta	140
Negocis moderns d'avui dia	147
Inglès amb la iaia	151
A buscar bolets!	155
Els hobis de la iaia Toneta	162
Sols amb la iaia	165
Anar de restaurant	172
Via lliure	176
Ets una iaia Toneta?	184
El cine	188

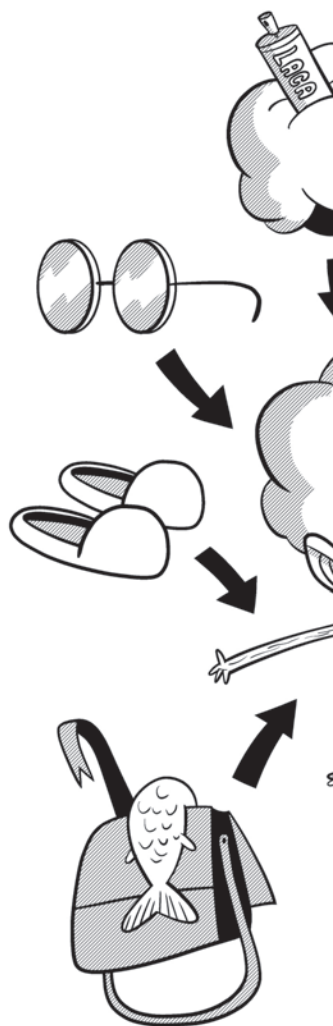
Jo sóc la iaia

Déu vos guard! Sóc la Maria Antònia Cusidó i Tutusaus, però potser us sonarà més si us dic que sóc la iaia Toneta. Sí, iaia, aixins en general, iaia de qualsevol que necessiti els meus consells o necessiti la meva paraula o companyia. Que teniu un mal dia? Servidora us endolcirà l'existència amb uns afalacs de iaia, que per a això hi som. Que us esteu desviant del bon camí? Servidora us tornarà a guiar perquè no acabeu de pet a l'infern! Vaja, una iaia normal i corrent, oi?

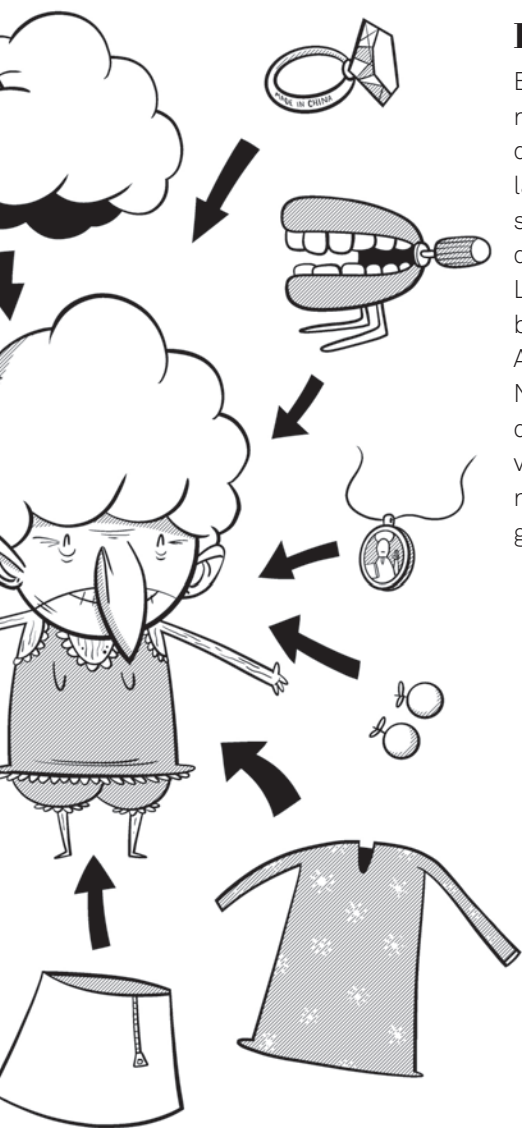
Sóc d'Igualada, i si me voleu reconèixer pel carrer, us heu de fixar bé en aquests detallets.

Bolso

Els meus néts me diuen Doraimons per fer-me la broma. Bueno, ho reconec: al meu bolso s'hi pot trobar de tot, o casi. És de pell bona, pell d'Igualada, i té les anses no massa llargues perquè no me'l pugui fotre cap malandante pel carrer. Antes era marró, i ara és més aviat tirant a negre. Per què me l'he de canviar, si encara aguanta?

 Segons un estudi, el 100% dels tuitaires que segueixen la iaia Toneta són macos i eixerits. Mmm... Sí, l'he fet jo, aquest estudi.

fandilles per lluir
pantorrilles!

Dentadura postissa

Ep! Espero que per això no me reconegueu, perquè voldria dir que la dentadura m'ha sortit volant darrere un esternut o quan-sevol altra cosa. I sense dents quedo rara, no m'hi sé veure. La meva dentadura postissa és blanca com la neu. I resistent! Això també ho té. Perquè cada Nadal m'inflo a menjar torrons d'aquells d'Alicante que qualsevol dia tindrem un susto. Cada nit dorm al meu costat dins d'un got d'aigua fresca.

Arracades de perles

Me les van regalar els meus cinc fills quan vaig fer els noranta. Bueno, això i un collaret a joc on n'hi ha un fotimer, de perles. Diria que són falses, ves què et dic. Però me fan d'eleganta! I noi, no ho sembla però pesen. O potser és que cada cop les orelles me pegen més, pobretes. Sort que no hi senten gaire, perquè pel que s'ha de sentir... Desgràcies a tot arreu i música que més que música és un txumba-txumba insuportable. No sé com us pot agradar!

Medalleta

Sempre porto una medalleta d'ort que me protegeix dels mals esperits. Per una banda hi ha el Sant Crist d'Igualada, que fa molts anys va plorar sang; i per l'altra hi ha la imatge de la nostra patrona, la Moreneta, la Mare de Déu de Montserrat. Me la va regalar el Ramon quan festejàvem, i des de llavors que la porto penjada a la pitrera!

Anell de casament

D'ort del bo, de no sé quants quilates, me va dir la meva sogra al cel sigui, quan me'l va donar. Res, que me va enredar, la dona! A més d'encolomar-me el borinot del seu fill, va i me regala un anell de fireta, que a casa seva eren pobres i una bona colla, i clar, no es podien permetre un anell d'ort de veritat. Ara, per treure-me'l, hauria d'avisar un manyà, que ni amb tres en uno he pogut fer-lo sortir el dit.

ort del bo!

Ulleres gruixudes

Sí, nois! Que tinc la vista cansada. Cansada de veure les poca-soltades que feu el jovent d'avui dia, que sembla que no tingueu coneixement, me càsun ronda! Un cop me van operar de catarates i jo tota contenta perquè me pensava que el seguro me pagava el viatge al Niàgara, que es veu que és maco perquè sí! Res, una enganyifa... Cada cop tinc els ulls més clars... i el cap més espès!

Fandilles

Mai! Mai en ma vida les meves cames s'han posat uns pantalons. Déu nos guard! De jove, perquè m'agradava presumir de pantorrilles, ara perquè més més còmode posar-me les fandilles que no pas uns pantalons. I jo ja no vull patir, saps com vull dir?

Permanent perfecta

Dec ser la persona de la ciutat que més cops va a la peluqueria. La Rosita se coneix la meva tofa com el Rodrigues de la Fuente se coneixia les bèsties de la muntanya. Diu que si no fos per mi, la casa del tint hauria plegat ja fa anys. De vegades se passa una mica amb el color i els rínxols me queden d'uns tons liles que tampoc estan malament. Me fan més moderna! El Dragons Kan aquell del parc d'atraccions està inspirat en els tirabuixons del meu cap, mireu què us dic.

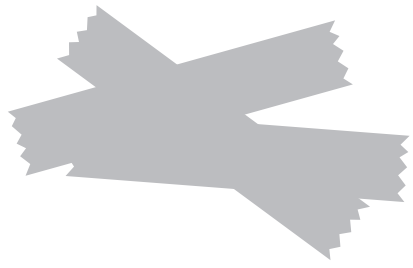
Espardenyes

Arribem a baix de tot. Als peus acostumo a portar-hi espardenyes, sabatilles d'anar per casa, vaja!, istiu i hivern, que són el que va més bé per la circulació. La circulació de la sang, vull dir! Perquè la circulació de la vorera de vegades pateix retencions perquè algun dels meus peus ha perdut tan còmode calçat. En fi. Jo, lo que digui el callista, que és el que hi entén!

Bata de flors i rebequeta

Això és com el fúmbol. *Equipassió local*: la bata de flors que per fer les feines de casa va rebé. *Equipassió visitante*: la rebequeta de les rebaixes del 74, que lliga amb tot. Ara, també us ho dic: tal com tinc el cap, de vegades me confonc i vaig a la peixateria amb la bata o faig la bugada amb la rebequeta.

El delinqüent

Aquell vespre, una servidora duia el bolso ben agafat sota l'aixella, tal qual un jugador de fúmbol americà, que porta aquella mena de meló sota el braç camp a través. Havia cantat dugues línies i un bingo i m'havia embutxacat una bona part dels quartos de les tòfoles de l'Encarnita i l'Asunción. Bueno, i de moltes altres persones que hi havia a la sala, però els calés d'aquests pobres innocents ja no me feien tanta gràcia com els de les meves amigues, sobretot perquè això les feia enrabiari, no us podeu imaginar de quina manera. Eh, que m'entens, nena?

Per això m'acompanyaven carrer avall, les molt bandarres, carrer avall. Potser es pensaven que, com a mostra de la nostra amistat i camaraderia de feia anys i panys, repartiria amb elles el botí d'aquella nit? Ah, amigo! Quan hi ha cèntims d'entremig, no hi ha amistat que valgui, oi? A més a més, aquells dos-cents trenta-set euros me'ls havia ben guanyat jo. Aixins que adió *muy buenas!*

Era negra nit, prop de les dotze, i per estar a mitjans d'octubre, feia un fred que pelava. Però jo ja anava ben equipada. Duia unes quantes capes de roba al damunt: el viso, la brusa, el jersei, la rebequeta de punt de les rebaixes del 74... Bueno, que semblava una ceba amb potes! I el carrer estava del tot desert. La

gent devia tenir feina a casa seva mirant marranades per la tele, perquè és l'únic que fan, marranades!, i no pensava baixar ni per llençar les escombraries. On anirem a parar amb tota aquesta colla de ganduls? A cap lloc bo, ja us ho dic ara! I la culpa és de tota aquesta mandanga del reciclatge. Sí, sí! Antes se tirava tot al mateix cubell i... avall! I no se sentia a parlar del canvi climàtic ni d'aquests invents d'ara. Va, home, va! Pesats!

L'Encarnita i l'Asunción encara me seguien. Que no entenien que aquell prèmit era meu i no el pensava compartir? Havia sigut meu l'esforç de falsificar un parell de números del cartronet amb una tècnica complicadíssima que havia après del Llutub, perquè una altra cosa no, però moderna en sóc un rato! Enmig de la gentada de la sala del bingo, treure l'esmalt de les ungles, la llima i el safrà no havia sigut fàcil, però havia aconseguit que el número 3 del 23 semblés un 8, tot rodonet, i aixins poder cantar BINGO! abans que ningú. Picaresca, nena! D'això se'n diu picaresca!

Però... ah, Verge! Quan vam creuar la cantonada d'aquell carrer fosc i desert... Qui m'ho havia de dir!? Un jove, alt i amb la necessitat de posar un bon barber a la seva vida, ens va assaltar com un bandoler de les Guilleries!

—*¡Tú, vieja! ¡Dame el dinero y las joyas!* —va cridar, mal educat com ell sol i creient-se el rei del mambo.

Primer vaig callar com una morta. El susto havia sigut gros, sí, però aquells dos-cents trenta-set euros tenien un nom escrit i era el meu: Maria Antònia Cusidó i Tutusaus, tot i que pel veïnat tothom me coneix com a Iaia Toneta.

—*¡Te he dicho que me des el dinero!* —va repetir el gamarús mentre es regirava una butxaca d'aquells pantalons bruts i plens de forats. I en va treure una navalla que no sabia ni com agafar.— *¡Que he visto que salías del bingo muy contenta!*

Oh! Aquell palangana del tres al cuarto m'havia estat se-

guint! Quin penques! Vaig mirar darrere meu buscant el suport de les meves amigues i... Sorpresa! L'Encarnita i l'Asunción havien desaparegut. Quin parell de bandarres! I després vindrien a demanar-me ous i sucre i Royal per fer aquells pans de pessic tan horrorosos que fan, que ni la Linda, la gosseta de baix, se'ls pot menjar.

El noi va cometre un altre pas en fals cap endavant que el va situar sota una farola. La llum d'aquell estri urbà va il·luminar-li la cara. Renoi! Sí que anava brut, el tros de pòtol. D'aquesta manera no es pot anar pel món, i menos si intentes guanyar-te la vida. Me vaig treure el mocador de la butxaca de l'abric i vaig llepar-ne una punta. I llavors vaig ser jo qui va fer un pas endavant.

—Vine, nen! Que tens emmascarat aquí a la cara.

I vaig fer-li el favort de fregar-li aquella brutícia. Però, renoi! Quin mal humort! D'una estrebada de lladregot de bolsos me va prendre dels dits el mocador, que era el maco, el brodatet amb les inicials del Ramon i meves. I va tornar a fer sonar la seva veuota:

—¡Vieja! ¡Que te he dicho que me des el dinero!

En fin, que me trobava sola ante el peligro, però no per això vaig cedir a les amenaces d'aquell maleante de pa sucat amb oli que aquella nit s'havia equivocat de víctima. El nen va fer una passa endavant. Me mirava amb una cara de dolent que devia haver après d'alguna penícula de màfia i delinqüència. Tenia les dents brutes, o almenos m'ho semblava al comparar-les amb el brillo de la navalla, l'arma del crim, que rebia la llum d'una farola. I aquells ulls, vermells perquè devia haver fumats alguna droga de les modernes... Aquells ulls me van recordar algú, algú del barri, algú que jo coneixia des de feia una barbaritat d'anys.

—Escolta, tu, borinot! —li vaig dir mentre m'hi apropava per veure millor aquells ulls foscos envoltats de vermell—. Tu... Tu ets el nét de la Mari Paz del peix, oi?

—Eh?

El borinot va obrir la boca com si s'hagués d'empassar un portaavions de l'exèrcit americà, d'aquells tan grossos plens de soldadets. No només s'havia equivocat de víctima i s'havia quedat sense botí, sinó que a més s'havia guanyat que una servidora expliqués l'endemà a la peixateria, i a la pròpia Mari Paz, que el seu nét anava pel món espantant velletes, robant-los els quatre quartos de la pensió, que no dona per res, i intentant violar-les. Bueno, això era mentida, però ho afegiria jo per fer-lo quedar encara més malament. Escolta, que no mereixia altra cosa, eh?

—Et penses que te donaré tots els calés que porto al damunt, oi, mala peça? Doncs vas bé, cirerer! —vaig cridar, deixant-lo amb un pam de nas—. Vinga, nen! Desa el ganivet que encara prendrem mal, i tira cap a casa, que no són hores d'anar fent el borinot pel carrer! On s'és vist!

El drogo no semblava gaire convençut dels meus consells, tot i que tampoc esperava espavilar-lo, jo, que no sóc sa mare. Jo ho deia pel seu bé, perquè és important descansar un bon

grapats d'hores cada nit, sobretot en edat de créixer, que si no l'endemà no servim per res. Llavors, i sense que jo m'ho esperés, aquell tros de quòniam, perquè no té altre nom, va treure's una altra cosa de la butxaca. Va treure'n, oju el que diré... Una pistola!

Ai, el jovent! Que veuen els de dalt robant millons i... clar!, han de començar des de baix atracant velletes indefenses!

—Va, iaia! No t'inventis coses, que a Igualada no hi ha pistoles! —em va tallar l'explicació la nena.

—Calla, ximpleta! Què sabràs, tu! Aquí qui explica la història sóc jo o ets tu? Jo, oi? Doncs aquell escamarlà de nét que té la Mari Paz del peix va treure una pistola de la butxaca!

—Sí, home! Una Magnum!

—Què sé jo, pobra de mi! —em vaig defensar—. Com vols que sàpiga si era un Magnum o un Calipo? És que, desde luego, que no me deixeu mai explicar les meves històries, eh?

—Històries, o troles? Iaia, vols dir que no t'ho estàs inventant, tot això del bingo, l'atracador i la pistola? —m'acusava la Mariona—. Bueno, lo del bingo... que vas fer trampes per guanyar, m'ho crec! Però la resta és mentida!

—Jo? Dir una mentida? Déu nos guard! Mai! Mai ha sortit d'aquesta boca una mentida... —vaig deixar ben clar davant de totes aquelles acusacions—. Bueno, mai, mai... tampoc! Quan ton avi me pregunta com ha anat la cosa li dic que molt bé, però... És igual! No n'has de fer res, nena, d'aquestes coses!

—Potser ho vas somiar, iaia!

—No, i ara! Tinc somnis més macos, jo! Amb el Sergi Dalma, de vegades! Bueno, ja veig que no t'interessa el que me va passar l'altre dia, que és la pura realitat... Me'n vaig a fer el sopar, que el més calent és a l'aigüera i de seguida arribarà ton avi del bart, amb gana després de passar-se la tarda jugant al dòmino. Espero

que avui no hagi trencat cap taula, amb aquells cops que fa quan deixa fitxa!

—No, iaia! Sisplau! Explica'm la història! —va començar a suplicar llavors la nena—. Però no l'exageris, eh? Que el nét de la Mari Paz del peix només té deu anys!

—Ai, Verge Santa! Tens raó, Marion! Aquí m'has enxampat! Nena, et felicito! Ets millor que la senyora Flétxers aquella de la tele.

—Iaia, és que ens coneixem...

—Vine aquí, reina! Que et faré un petó, que te'l mereixes perquè ets més llesta que la fam... És ben bé que has sortit a ta iaia, eh? Que no se te n'escapa ni una! Apa, ajuda'm a aixecar-me, que aquest sofà me deixa enxufada com una mala cosa.

I me'n vaig anar cap a la cuina, passet a passet, a preparar el sopar. Que bullir quatre patates i arrebossar dos talls de llonganissa no és pas cap gran complicació, però requereix la seva dedicació.

Coses que sempre porto al bolso

Dona preparada, val per dos! Amb això us ho dic tot. S'ha d'anar sempre amb un bolso carregat de coses. No cal que siguin coses de menester a diari, però sí coses d'aquelles que dius «mira, per si de cas». Ara, que ja podeu buscar un senyor bolso si voleu posar-hi totes les andròmines que hi porto jo.

Un parell de gambes

Les porto embolicadetes amb paper de plata, no us penseu! Com que a molts llocs no posen gambes a la paella, ja me les porto jo per si de cas. La gent queda parada! Això sí: si no les haig de menester en una setmana, les llenço i en poso unes de noves.

Màquina etiquetadora

És una d'aquelles pistoles que tenen al súper i fa etiquetetes que s'enganxen amb els preus. És la mart d'útil si vols fer-te tu mateixa els descomptes quan vas a comprar. Clar que només funciona en algunes botiguetes...

Carmelos d'eucaliptus

Els carmelos, com més forts millor, són oli en un llum. Les iaies sempre en portem al damunt. Van bé pel mal de coll, pels atacs de tos... i com que no són dolços, els néts no se'ls mengen!

Taladro

Us preguntareu per què una mestressa de casa com jo porta una maquinota com aquesta al bolso. Els guàrdies de seguretat també se fan aquesta pregunta. Quan toca la loteria, els afortunats sempre diuen que tapan forats, però jo els hauria de fer primer perquè, gràcies a Déu, no me falta de res.

Esprai de pebre

Tota dona guapa, com ara una servidora, ha de portar una arma de defensa personal per si algun dia, Déu no ho vulgui, es creua pel camí d'algun desgraciat. Ah, també va bé per adobar el bistec si el trobes ensopit!

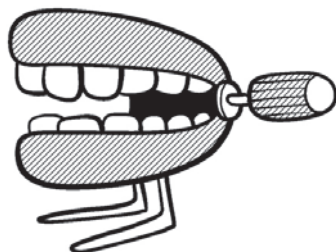

Capseta de pastilles i ampolleta d'aigua

Quan arribes a certa edat, el sobreviure el dia a dia es basa en prendre les pastilles adequades a les hores encertades. Les tinc totes classificades per colors i funcions. L'aigua és per fer-les baixar avall.

Dentadura postissa de recanvi

No se sap mai quan pots tenir un incident amb les dents. Què sé jo! Que te convidin a fer un vol en globus i, badant, badant, et caigui la dentadura avall! Podria ser, eh? A més a més, portant una dentadura postissa al bolso t'estalvies de dur el tallaungles. Sí! Exacte! És multiuso!

Figureta de la Moreneta

Sempre m'acompanya i me protegeix. Des que era petitona, que porto alguna cosa que me recorda a la nostra santa patrona de Catalunya, la Mare de Déu de Montserrat. I m'ha funcionat! No m'ha atropellat mai cap tramvia ni m'ha caigut cap *meteorito* al damunt!

La planxa

Quan vaig pel món i veig aquest jovent tan malgirbat, amb la roba tan arrugada, se'm cau l'ànima als peus. Aixins que, els conegui o no, els paro, els faig treure la roba i li faig una repassadeta. Home, com a mínim que no semblin pordioseros, oi?

Diari secret

Per apuntar les coses que me passen i no puc explicar al twister perquè són massa personals, com ara telèfons d'amantes, somnis bonics o com vaig de ventre per si algun dia el metge m'ho pregunta.

Un totxo

El totxo és només per fer pes i que el vent no se m'endugui els dies que bufa fort. Ah, i aquest pes també va bé si he de fotre cop de bolso a algun lladregot que me'l vulgui pispar enmig del carrer!

Espai

Tot i el que he dit fins ara, també m'agrada guardar una mica d'espai al bolso per si vaig a fer algun cafè i m'agrada la tassetta o la cullereta i me l'enduc cap a casa com a record d'aquella estona.